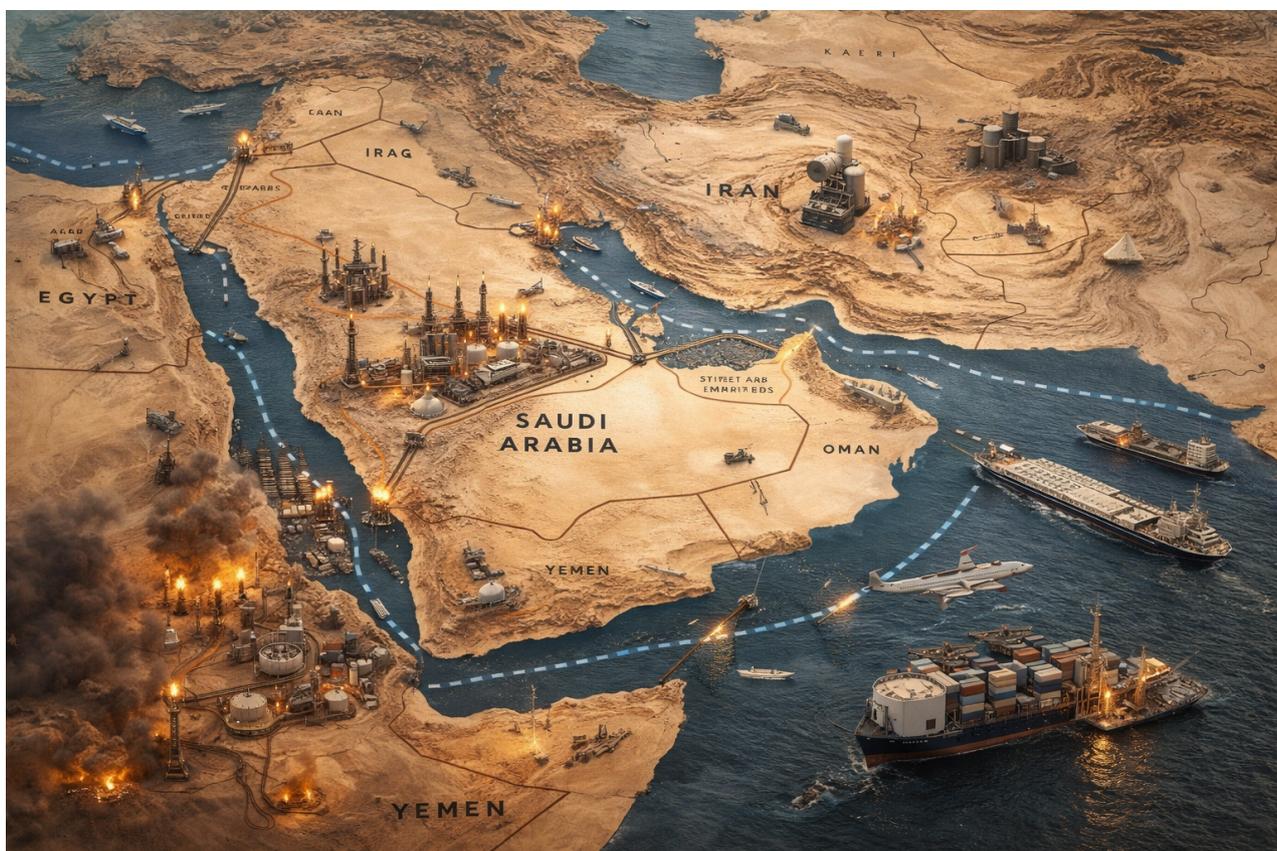

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΣΥΡΡΑΞΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2026

ΕΣΕΕ

Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας

Μητροπόλεως 42, 105 63 Αθήνα

Τηλ: 210 3259200, Φαξ: 210 3259209

Email: info@esee.gr

www.esee.gr

Τίτλος: «Σύρραξη στη Μέση Ανατολή: Επιπτώσεις στο Διεθνές Εμπόριο και στην Παγκόσμια Οικονομία.»

Τύπος Δημοσίευσης: Ειδικές Εκδόσεις ΕΣΕΕ

Χρονολογία δημοσίευσης: Μάρτιος 2026

Συγγραφέας: Μιλένα Παναγιωτοπούλου, EU Public Affairs & Advocacy Expert, Τομέας Ευρωπαϊκών και Διεθνών Πολιτικών για το Εμπόριο- ΕΣΕΕ

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παναγιωτοπούλου, Μ. (2026), «Σύρραξη στη Μέση Ανατολή: Επιπτώσεις στο Διεθνές Εμπόριο και στην Παγκόσμια Οικονομία», *Ειδική Έκδοση ΕΣΕΕ*, Αθήνα: ΕΣΕΕ

Οι γνώμες και τα επιχειρήματα που διατυπώνονται στην παρούσα Ειδική Έκδοση δεσμεύουν την συντάκτρια του και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες θέσεις της ΕΣΕΕ.

ΣΥΡΡΑΞΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η παρούσα ειδική έκδοση επιδιώκει να αποτυπώσει και να ερμηνεύσει τις οικονομικές και εμπορικές επιπτώσεις της κλιμακούμενης σύρραξης στη Μέση Ανατολή, σε μια περίοδο αυξημένης γεωπολιτικής αβεβαιότητας. Η περιοχή αποτελεί κομβικό σημείο για την παγκόσμια ενέργεια, τις θαλάσσιες εμπορικές διαδρομές και τις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες, γεγονός που καθιστά κάθε κρίση εκεί δυνητικά παγκόσμιας σημασίας. Στόχος της έκδοσης είναι να αναδείξει τους βασικούς μηχανισμούς μετάδοσης των επιπτώσεων στο διεθνές εμπόριο, στις τιμές ενέργειας και στις αγορές. Παράλληλα, επιχειρεί να αποτιμήσει τις συνέπειες για τις ευρωπαϊκές οικονομίες και ειδικότερα για το εμπόριο και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Με αυτόν τον τρόπο, φιλοδοξεί να συμβάλει σε μια πιο τεκμηριωμένη κατανόηση των οικονομικών κινδύνων και των προκλήσεων που αναδύονται.

Συντάσσεται με την ευθύνη του **Τομέα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Πολιτικών για το Εμπόριο της ΕΣΕΕ** υπό την επιμέλεια της **Μιλένας Παναγιωτοπούλου**, EU Public Affairs & Advocacy Expert της ΕΣΕΕ και την υποστήριξη του Επικεφαλής των Διεθνών Σχέσεων της ΕΣΕΕ κ. **Κωστή Μουσουρούλη**.

Οι αναλύσεις που φιλοξενούνται στο παρόν τεύχος αποτελούν προϊόν προσωπικής επεξεργασίας των συντακτών τους και η ΕΣΕΕ δεν φέρει καμιά ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών ή απόψεων που περιλαμβάνουν.

Σε μια περίοδο έντονων γεωπολιτικών και οικονομικών ανακατατάξεων, η έγκαιρη και τεκμηριωμένη ενημέρωση αποτελεί κρίσιμο εργαλείο για την αγορά και τις επιχειρήσεις. Η ΕΣΕΕ παρεμβαίνει συστηματικά στον δημόσιο διάλογο με ειδικές εκδόσεις που αναλύουν ζητήματα αιχμής της οικονομίας και του διεθνούς εμπορίου, με στόχο να φωτίζουν τις εξελίξεις και να υποστηρίζουν την επιχειρηματική κοινότητα.

Η Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας είναι εντός και εκτός της Ελλάδας ο υπερήφανος θεσμικός εκπρόσωπος του Ελληνικού Εμπορίου, του ισχυρότερου κλάδου της ελληνικής οικονομίας. Παράλληλα είναι και ο μόνος εργοδοτικός φορέας που εκπροσωπεί τη χώρα μας ταυτόχρονα και στις τρεις μεγαλύτερες εργοδοτικές ενώσεις του Εμπορίου και της Επιχειρηματικότητας. Εντός πλαισίου Ευρωπαϊκής Ένωσης η ΕΣΕΕ είναι μέλος της EuroCommerce, που εκπροσωπεί τον κλάδο του εμπορίου, χονδρικού και λιανικού, και της SMEunited, που εκπροσωπεί τη βιοτεχνία και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ενώ ταυτόχρονα, συμμετέχει στη FIRA, τη Διεθνή Ομοσπονδία Ενώσεων Λιανικού Εμπορίου.

Με την παρούσα έκδοση επιχειρούμε να αναδείξουμε τις πιθανές επιπτώσεις της σύρραξης στη Μέση Ανατολή στο παγκόσμιο εμπόριο και στην ευρωπαϊκή οικονομία, προσφέροντας ένα πλαίσιο κατανόησης των κινδύνων που διαμορφώνονται για το εμπόριο και ιδιαίτερα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Σε ένα περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας, η γνώση και η ανάλυση αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την προετοιμασία και την ανθεκτικότητα της αγοράς.

Σταύρος Καφούνης
Πρόεδρος ΕΣΕΕ

Περιεχόμενα

- 1 Σύνοψη
- 2 Το ιστορικό πλαίσιο της σύγκρουσης
- 3 Οι εξελίξεις που οδήγησαν στις επιθέσεις του 2026
- 3 Η σημασία των Στενών του Ορμούζ για το παγκόσμιο εμπόριο πετρελαίου
- 5 Σενάρια προβλέψεων για το διεθνές εμπόριο
- 7 Το Κατάρ ως κρίσιμος κόμβος της παγκόσμιας αγοράς φυσικού αερίου
- 7 Ενεργειακές υποδομές στον Περσικό Κόλπο και γεωπολιτικός κίνδυνος
- 9 Πλαίσιο Ανάλυσης 1: Τι σημαίνουν τα σενάρια ειδικά για το διεθνές εμπόριο
- 10 Η εξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο
- 11 Πλαίσιο Ανάλυσης 2: Ο πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας ως πολλαπλασιαστής κινδύνου για την ενεργειακή επίδραση της κρίσης στη Μέση Ανατολή
- 12 Πλαίσιο Ανάλυσης 3: Άξονας Ιράν- Ρωσία
- 13 Πλαίσιο Ανάλυσης 4: Πώς η κρίση στο Ιράν επηρεάζει τη γεωοικονομική στρατηγική της Κίνας
- 14 Η επίδραση του πολέμου στο λιανικό εμπόριο: ενεργειακό σοκ, πληθωρισμός και συγκεντροποίηση της αγοράς
- 15 Πλαίσιο Ανάλυσης 5: Επιπτώσεις της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή στο διεθνές λιανικό εμπόριο
- 16 Ειδική εστίαση: Ελλάδα και ΜμεΕ του εμπορίου
- 17 Επίλογος
- 18 Βιβλιογραφία

Σύνοψη

Η στρατιωτική σύγκρουση μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών, Ισραήλ και Ιράν σηματοδοτεί μια νέα περίοδο γεωπολιτικής αστάθειας στη Μέση Ανατολή, με πιθανές σημαντικές επιπτώσεις για τις ενεργειακές αγορές, το διεθνές εμπόριο και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Και τούτο διότι, η περιοχή του Περσικού Κόλπου αποτελεί κρίσιμο κόμβο για το παγκόσμιο εμπόριο ενέργειας, καθώς από τα Στενά του Ορμούζ διέρχεται περίπου το 20% της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου και μεγάλο μέρος του διεθνούς εμπορίου υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG). Οποιαδήποτε διαταραχή στη ναυσιπλοΐα της περιοχής μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών ενέργειας, αύξηση του κόστους μεταφοράς και επιβράδυνση του διεθνούς εμπορίου.

Ήδη, τα πρώτα μετρήσιμα αποτελέσματα εμφανίζονται στον ναυτιλιακό τομέα με ακυρώσεις ή περιορισμούς της ασφαλιστικής κάλυψης πολεμικού κινδύνου και απότομη αύξηση των ασφαλίστρων - σε ορισμένες διαδρομές έως περίπου στο 3% της αξίας του πλοίου (από περίπου 0,25%), με παρατεταμένη αναμονή αγκυροβολημένων δεξαμενόπλοιων και πλοίων υγροποιημένου φυσικού αερίου στην ευρύτερη περιοχή, με ένα σημαντικό μέρος του παγκόσμιου στόλου πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων να αντιμετωπίζουν σωρευμένες καθυστερήσεις ή εκτροπή διαδρομών. Παρότι η παγκόσμια οικονομία είναι σήμερα λιγότερο εξαρτημένη από το πετρέλαιο σε σχέση με τη δεκαετία του 1970, η υψηλή χρηματοπιστωτική διασύνδεση των οικονομιών και η εξάρτηση από παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες δημιουργούν νέες μορφές ευαλωτότητας. Η οικονομική επίδραση της κρίσης εξαρτάται κυρίως από τη διάρκεια της σύγκρουσης. Σε περίπτωση σύντομης κρίσης, οι επιπτώσεις θα είναι περιορισμένες. Αντίθετα, μια παρατεταμένη σύγκρουση θα μπορούσε να προκαλέσει σημαντικό ενεργειακό σοκ και να επηρεάσει αρνητικά την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας και τον όγκο του διεθνούς εμπορίου.

Κύρια Σημεία

- Η κρίση επηρεάζει ένα κρίσιμο ενεργειακό σημείο της παγκόσμιας οικονομίας.
- Περίπου το ¼ του παγκόσμιου θαλάσσιου εμπορίου πετρελαίου περνά από τα Στενά του Ορμούζ.
- Η Ευρώπη είναι ιδιαίτερα ευάλωτη λόγω ενεργειακής εξάρτησης.
- Η Ασία εξαρτάται περισσότερο φυσικά από τις ροές πετρελαίου του Κόλπου.
- Οι επιπτώσεις στο εμπόριο θα προκύψουν κυρίως μέσω ενέργειας, ναυτιλίας και εφοδιαστικών αλυσίδων.
- Το βασικό σενάριο οικονομικού κινδύνου είναι μια παρατεταμένη διαταραχή των ενεργειακών ροών.

Εκτίμηση Περιφερειακών Επιπτώσεων

- **Ασία-Ειρηνικός** - Πολύ σοβαρή ενεργειακή κρίση
- **Ευρώπη** - Μέτρια έως σημαντική
- **Αμερική** - Περιορισμένη (μεγαλύτερη ενεργειακή αυτάρκεια)

Το ιστορικό πλαίσιο της σύγκρουσης

Η σημερινή στρατιωτική σύγκρουση μεταξύ Ιράν, Ισραήλ και Ηνωμένων Πολιτειών αποτελεί την πιο πρόσφατη φάση μιας μακροχρόνιας γεωπολιτικής αντιπαράθεσης που εξελίσσεται για δεκαετίες στη Μέση Ανατολή. Η ένταση αυτή συνδέεται με ζητήματα πυρηνικής ασφάλειας, περιφερειακής ισχύος, ενεργειακής γεωπολιτικής και στρατηγικού ανταγωνισμού μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων. Οι εντάσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ιράν μπορούν να αναχθούν στην Ιρανική Επανάσταση του 1979 και την κατάληψη της αμερικανικής πρεσβείας στην Τεχεράνη και την ομηρία Αμερικανών διπλωματών, γεγονός που σηματοδότησε τη ρήξη μεταξύ των δύο χωρών (Al-Marashi, 2026). Έκτοτε, η αντιπαράθεση εξελίχθηκε μέσω έμμεσων συγκρούσεων, κυρώσεων και στρατιωτικών επεισοδίων.

Στη δεκαετία του 1980 η σύγκρουση εκδηλώθηκε κυρίως στον Περσικό Κόλπο μέσω του αποκαλούμενου «πολέμου των τάνκερ», όπου επιθέσεις σε πετρελαιοφόρα πλοία οδήγησαν σε άμεση στρατιωτική εμπλοκή των Ηνωμένων Πολιτειών για την προστασία της διεθνούς ναυσιπλοΐας. Στις δεκαετίες που ακολούθησαν, η σύγκρουση μετατοπίστηκε σε έναν συνδυασμό κυρώσεων, πολέμων δι' αντιπροσώπων (proxy wars) και περιφερειακών συγκρούσεων ιδιαίτερα στο Ιράκ και τη Συρία. Η ένταση κλιμακώθηκε σημαντικά μετά την αποχώρηση των Ηνωμένων Πολιτειών από τη συμφωνία για το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα (JCPOA) το 2018, γεγονός που οδήγησε στην επαναφορά αυστηρών οικονομικών κυρώσεων και σε νέες στρατιωτικές αντιπαραθέσεις (Al-Marashi, 2026). Κορυφώθηκε, δε, το 2020 με τη δολοφονία του Ιρανού στρατηγού Κασέμ Σολεϊμάνι από αμερικανικό μη επανδρωμένο αεροσκάφος (drone).

Η επόμενη κλιμάκωση σημειώνεται το 2025 μεταξύ Ιράν και Ισραήλ. Ειδικότερα, τον Ιούνιο του 2025 το Ισραήλ εξαπέλυσε εκτεταμένες αεροπορικές επιδρομές κατά ιρανικών πυρηνικών και στρατιωτικών εγκαταστάσεων, στο πλαίσιο μιας σύντομης αλλά έντονης σύγκρουσης περίπου δώδεκα ημερών (Al Jazeera, 2026). Οι επιθέσεις αυτές προκάλεσαν σημαντικές απώλειες σε ιρανικές στρατιωτικές υποδομές και υψηλόβαθμα στελέχη. Μετά τη σύγκρουση αυτή, οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ιράν για το πυρηνικό πρόγραμμα συνεχίστηκαν με τη μεσολάβηση του Ομάν και στις συναντήσεις στη Γενεύη. Ωστόσο, οι διαφορές σχετικά με το βαλλιστικό πρόγραμμα του Ιράν και τον μηχανισμό επιβολής των συμφωνιών παρέμειναν άλυτες (Al Jazeera, 2026).

Πηγή: Al-Marashi, *The Conversation*, 2026

Σύγκριση οικονομικής ευαλωτότητας (1970s vs σήμερα)

Δείκτης	1978	Σήμερα
Ιράν ως % παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου	85%	52%
Μέση Ανατολή ως % παγκόσμιας παραγωγής	343%	31%
ΗΠΑ ως % παγκόσμιας παραγωγής	156%	189%
Πετρελαϊκή ένταση ΑΕΠ ΗΠΑ	15	4
Βασικός πληθωρισμός ΗΠΑ	69%	3%

Πηγή: Krugman, 2026

Οι εξελίξεις που οδήγησαν στις επιθέσεις του 2026

Τον Φεβρουάριο του 2026 πραγματοποιήθηκαν αρκετοί γύροι έμμεσων διαπραγματεύσεων μεταξύ Ουάσιγκτον και Τεχεράνης. Παράλληλα, οι Ηνωμένες Πολιτείες ενίσχυσαν σημαντικά τη στρατιωτική τους παρουσία στην περιοχή, ενώ Ισραήλ και ΗΠΑ προειδοποιούσαν ότι θα προχωρήσουν σε στρατιωτική δράση εάν το Ιράν δεν περιορίσει το πυρηνικό και βαλλιστικό του πρόγραμμα (Reuters, 2026). Η επίθεση των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ισραήλ στο Ιράν τον Φεβρουάριο του 2026 σηματοδότησε μια σημαντική κλιμάκωση της έντασης στη Μέση Ανατολή. Η Τεχεράνη απάντησε με επιθέσεις σε αμερικανικές βάσεις και συμμάχους των ΗΠΑ στον Περσικό Κόλπο, αυξάνοντας τον κίνδυνο περιφερειακής σύγκρουσης. Η κρίση έχει ήδη επηρεάσει τις αγορές ενέργειας. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται αύξηση περίπου 8% στις τιμές πετρελαίου και περίπου 20% στις τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη. Οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι αφορούν στην ασφάλεια της ναυσιπλοΐας στον Περσικό Κόλπο, τις ενεργειακές ροές προς Ευρώπη και Ασία και την αύξηση του κόστους μεταφοράς και ασφάλισης πλοίων.

Πηγή: Reuters, 2026

Η σημασία των Στενών του Ορμούζ για το παγκόσμιο εμπόριο πετρελαίου

Τα στενά του Ορμούζ αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα θαλάσσια σημεία στρατηγικής διέλευσης («chokepoints») της παγκόσμιας οικονομίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της [U.S. Energy Information Administration](#), κατά το πρώτο τρίμηνο του 2025 περίπου 20,1 εκατομμύρια βαρέλια πετρελαίου και πετρελαϊκών προϊόντων την ημέρα διέρχονταν από το συγκεκριμένο πέρασμα, ποσότητα που αντιστοιχεί σε περίπου 26,6% του παγκόσμιου θαλάσσιου εμπορίου πετρελαίου (Fourreau, 2026). Για το LNG, περίπου το 20% του παγκόσμιου εμπορίου διέρχεται από τον ίδιο θαλάσσιο διάδρομο.

Η μεγαλύτερη εξάρτηση από τις ενεργειακές ροές μέσω των Στενών του Ορμούζ παρατηρείται στις ασιατικές οικονομίες. Η Κίνα αποτελεί τον μεγαλύτερο εισαγωγέα, απορροφώντας περίπου 5,4 εκατομμύρια βαρέλια ημερησίως, ενώ σημαντικές ποσότητες ημερησίως κατευθύνονται, επίσης, προς την Ινδία (2,1 εκατ. βαρέλια), τη Νότια Κορέα (1,7 εκατ. βαρέλια.) και την Ιαπωνία (1,6 εκατ. βαρέλια). Αντίθετα, η Ευρώπη και οι Ηνωμένες Πολιτείες εμφανίζουν σχετικά μικρότερη άμεση εξάρτηση από τις ροές αυτές, με τις ΗΠΑ να εισάγουν περίπου 400.000 βαρέλια ημερησίως μέσω του συγκεκριμένου θαλάσσιου περάσματος.

Η στρατηγική σημασία της περιοχής αναδεικνύεται ακόμη περισσότερο υπό τις σημερινές συνθήκες γεωπολιτικής έντασης. Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις στην περιοχή έχουν ήδη οδηγήσει σε προσωρινή διακοπή της ναυσιπλοΐας από μεγάλες ναυτιλιακές εταιρείες, όπως η γερμανική Harag-Lloyd, γεγονός που ενισχύει τον κίνδυνο διαταραχών στις ενεργειακές αγορές. Η αύξηση της γεωπολιτικής αβεβαιότητας έχει ήδη οδηγήσει σε άνοδο των τιμών πετρελαίου, με το αργό τύπου Brent να αυξάνεται κατά περίπου 10% και να ξεπερνά τα 82 δολάρια ανά βαρέλι. Ακόμη και σε περίπτωση περιορισμένης διαταραχής της ναυσιπλοΐας, η σημασία των Στενών του Ορμούζ για τις παγκόσμιες ενεργειακές ροές σημαίνει ότι οποιαδήποτε κλιμάκωση της σύγκρουσης θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά τις διεθνείς αγορές ενέργειας και κατ' επέκταση το διεθνές εμπόριο.

Πηγή: eia.gov, 2026

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΣΤΕΝΩΝ ΟΡΜΟΥΣ

Επιπτώσεις στην παγκόσμια προμήθεια πετρελαίου & στην οικονομία

Στρατηγική Σημασία

20%

Μερίδιο παγκόσμιου εμπορίου πετρελαίου που διέρχεται από τα Στενά

20 εκατ. βαρέλια/ημέρα

Ποσότητα πετρελαίου που μεταφέρεται καθημερινά

30%

Μερίδιο θαλάσσιου εμπορίου πετρελαίου

#1

Σημαντικότερο ενεργειακό «Στενό» στον κόσμο

Χώρες που επηρεάζονται περισσότερο

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ

Ιαπωνία	90% των εισαγωγών πετρελαίου
Νότια Κορέα	75% των εισαγωγών
Ινδία	60% των εισαγωγών
Κίνα	45% των εισαγωγών
Σιγκαπούρη	υψηλή εξάρτηση

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΞΑΓΩΓΕΙΣ

Σαουδική Αραβία	17 εκατ. βαρέλια/ημέρα
Ιράκ	4 εκατ. βαρέλια/ημέρα
ΗΑΕ	3 εκατ. βαρέλια/ημέρα
Κουβέιτ	2 εκατ. βαρέλια/ημέρα
Κατάρ	κορυφαίος εξαγωγέας LNG

Παγκόσμιες Οικονομικές Επιπτώσεις

Τομέας	Εκτίμηση
Τιμές πετρελαίου	+50% έως +200%
Ναυτιλιακό κόστος	+500% έως +1.000% (ασφάλιστρα κινδύνου)
Αερομεταφορές	Σοβαρή κρίση λόγω καυσίμων
Παγκόσμιο ΑΕΠ	-2% έως -3%
Ασφάλεια τροφίμων	Υψηλός κίνδυνος λόγω κόστους λιπασμάτων και μεταφοράς
Μεταποίηση	+15% έως +30% κόστος παραγωγής

Χρονοδιαγράμματα επιπτώσεων

Περίοδος	Επιπτώσεις
Ημέρες 1 έως 7	Απότομη αύξηση τιμών πετρελαίου, χρηματοπιστωτική αστάθεια
Εβδομάδες 2 έως 4	Ελλειψη καυσίμων, επιβράδυνση βιομηχανίας
Μήνες 2 έως 6	Παγκόσμια ύφεση, διαταραχές εφοδιαστικών αλυσίδων
Μετά τους 6 μήνες	Αναδιάρθρωση ενεργειακών αγορών και εμπορίου

Σενάρια προβλέψεων για το διεθνές εμπόριο

Η βιβλιογραφία συγκλίνει στο ότι οι οικονομικές επιπτώσεις εξαρτώνται κυρίως από τη διάρκεια και την ένταση της σύγκρουσης. Οι περισσότερες αναλύσεις καταλήγουν σε τρία βασικά σενάρια.

Σενάριο 1: Σύντομη κρίση και περιορισμένες επιπτώσεις

Σε περίπτωση που οι στρατιωτικές επιχειρήσεις περιοριστούν σε λίγες ημέρες ή εβδομάδες, οι επιπτώσεις στις αγορές θα είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες. Οι τιμές πετρελαίου μπορεί να αυξηθούν προσωρινά, αλλά θα επανέλθουν γρήγορα στα προηγούμενα επίπεδα καθώς θα υποχωρεί το γεωπολιτικό «ασφάλιστρο κινδύνου (risk premium)» (ING Think, 2026).

Σε αυτό το σενάριο, η παγκόσμια οικονομία θα δεχθεί περιορισμένο πλήγμα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της OxfordEconomics, μια μέτρια διαταραχή στις ενεργειακές ροές θα μπορούσε να μειώσει την παγκόσμια ανάπτυξη κατά περίπου 0,1 ποσοστιαία μονάδα και να αυξήσει τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ και την Ευρωζώνη κατά περίπου 0,3-0,4 ποσοστιαίες μονάδες (Oxford Economics, 2026). Οι επιπτώσεις στο διεθνές εμπόριο θα είναι μικρές και κυρίως προσωρινές.

Σενάριο 2: Μέτρια διαταραχή των ενεργειακών ροών

Ένα πιο πιθανό σενάριο είναι η παρατεταμένη ένταση χωρίς πλήρη αποκλεισμό των Στενών του Ορμούζ. Σε αυτή την περίπτωση, οι επιθέσεις σε πλοία ή ενεργειακές υποδομές θα αυξήσουν τα ασφάλιστρα μεταφοράς και θα προκαλέσουν διαταραχές στις θαλάσσιες μεταφορές. Οι τιμές πετρελαίου θα μπορούσαν να κινηθούν στα 80 δολάρια ανά βαρέλι κατά τη διάρκεια του β' τριμήνου πριν υποχωρήσουν σταδιακά (Oxford Economics, 2026). Οι συνέπειες για το διεθνές εμπόριο θα είναι πιο αισθητές. Το υψηλότερο κόστος ενέργειας θα αυξήσει τις τιμές παραγωγής και μεταφοράς, ενώ οι καθυστερήσεις στις εφοδιαστικές αλυσίδες θα επηρεάσουν ιδιαίτερα κλάδους που βασίζονται σε just-in-time εφοδιαστική (logistics), όπως η αυτοκινητοβιομηχανία και τα ηλεκτρονικά. Η Ευρώπη αναμένεται να είναι η πιο ευάλωτη μεγάλη οικονομία, καθώς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από εισαγωγές ενέργειας και LNG. Σε περίπτωση περιορισμού των εισαγωγικών ροών από τον Περσικό Κόλπο, η Ευρώπη θα αναγκαστεί να ανταγωνιστεί την Ασία για την αγορά φορτίων LNG, γεγονός που θα αυξήσει περαιτέρω τις τιμές φυσικού αερίου (Bruegel, 2026).

Το πρόσφατο προηγούμενο της κρίσης ασφαλείας στην Ερυθρά Θάλασσα (τέλη 2023–2024) δείχνει πώς αντιδρά η ναυτιλιακή αγορά όταν αυξάνεται ο κίνδυνος: ακόμη και χωρίς πλήρη διακοπή της ναυσιπλοΐας, αρκετές εταιρείες αλλάζουν ρότα ή αποφεύγουν το πέρασμα, εκτρέποντας τα δρομολόγια. Αντί για τη διαδρομή μέσω Σουέζ, επιλέγουν συχνά τον περίπλοκο της Αφρικής μέσω του Ακρωτηρίου της Καλής Ελπίδας, αυξάνοντας τον χρόνο μεταφοράς κατά ημέρες ή και εβδομάδες, με υψηλότερη κατανάλωση καυσίμων και μειωμένη διαθέσιμη χωρητικότητα, ενώ αντιμετωπίζουν και αλυσιδωτή συμφόρηση σε λιμένες και δίκτυα διανομής.

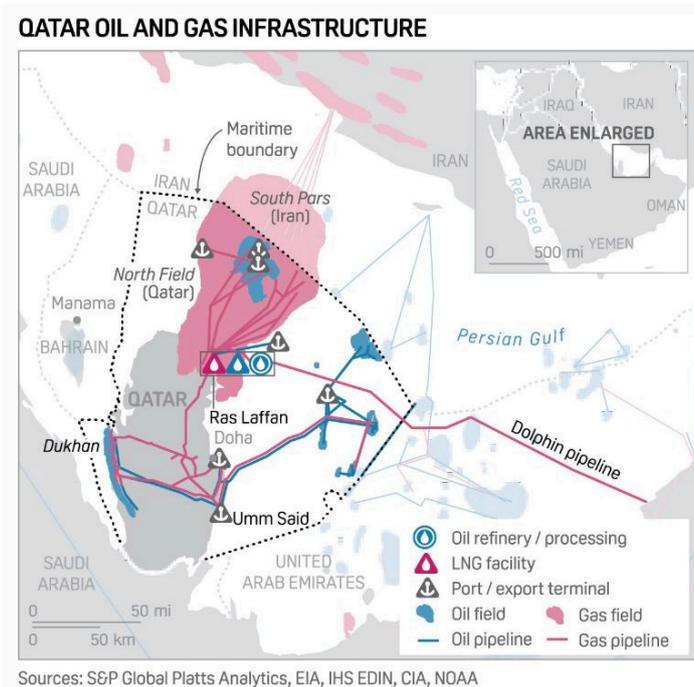
Σενάριο 3: Παρατεταμένη σύγκρουση και σοβαρό ενεργειακό σοκ

Το πιο ακραίο σενάριο αφορά μια παρατεταμένη περιφερειακή σύγκρουση που θα επηρεάσει ουσιαστικά τη ναυσιπλοΐα στα Στενά του Ορμούζ. Σε αυτή την περίπτωση, οι τιμές πετρελαίου θα μπορούσαν να ξεπεράσουν τα 100 δολάρια ανά βαρέλι, προκαλώντας σημαντικές αναταράξεις στις αγορές και επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας (INGThink, 2026).

Σενάρια επιπτώσεων του πολέμου στη Μέση Ανατολή στο διεθνές εμπόριο

Σενάριο	Γεωπολιτική εξέλιξη	Ενεργειακές αγορές	Επιπτώσεις στο διεθνές εμπόριο	Μακροοικονομικές επιπτώσεις
Περιορισμένη κρίση (short conflict)	Στρατιωτικές επιχειρήσεις λίγων ημερών ή εβδομάδων. Περιορισμένες επιθέσεις και γρήγορη αποκλιμάκωση.	Προσωρινή αύξηση τιμών πετρελαίου και LNG λόγω γεωπολιτικού ρίσκου. Οι αγορές σταθεροποιούνται αι γρήγορα.	Μικρές καθυστερήσεις στη ναυτιλία και αύξηση ασφάλιστρων μεταφοράς. Οι εφοδιαστικές αλυσίδες προσαρμόζονται χωρίς σοβαρές διαταραχές.	Μικρή επίπτωση στην παγκόσμια ανάπτυξη. Εκτιμάται επιβράδυνση περίπου -0,1 π.μ. του παγκόσμιου ΑΕΠ και μικρή αύξηση πληθωρισμού.
Παρατεταμένη ένταση (moderate disruption)	Συνεχιζόμενες επιθέσεις στην περιοχή χωρίς πλήρη περιφερειακό πόλεμο. Αυξημένη ένταση στα Στενά του Ορμούζ.	Πετρέλαιο περίπου 70-80 \$/βαρέλι , αύξηση τιμών φυσικού αερίου και LNG.	Αύξηση κόστους μεταφοράς και ασφάλισης πλοίων. Καθυστερήσεις όλες θαλάσσιες μεταφορές. Πιέσεις όλες εφοδιαστικές αλυσίδες και στο κόστος παραγωγής.	Αύξηση πληθωρισμού όλες ανεπτυγμένες οικονομίες. Πιέσεις όλες ενεργοβόρες βιομηχανίες και επιβράδυνση του εμπορίου. Η Ευρώπη είναι η πιο ευάλωτη οικονομία.
Περιφερειακή σύγκρουση (severe disruption)	Παρατεταμένος πόλεμος με επιθέσεις σε ενεργειακές υποδομές και συστηματική παρεμπόδιση ναυσιπλοΐας στα Στενά του Ορμούζ.	Σημαντικό ενεργειακό σοκ. Πετρέλαιο 100-140 \$/βαρέλι , μεγάλη άνοδος LNG και φυσικού αερίου.	Σοβαρή διαταραχή όλες θαλάσσιες μεταφορές. Μεγάλες αυξήσεις ναύλων και ασφαλίστρων. Διαταραχές όλες παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες.	Σημαντική επιβράδυνση όλες παγκόσμιας οικονομίας, αυξημένος πληθωρισμός και πιθανές αναταράξεις όλες χρηματοπιστωτικές αγορές.

Το Κατάρ ως κρίσιμος κόμβος της παγκόσμιας αγοράς φυσικού αερίου

Ο χάρτης αποτυπώνει την εξαιρετικά πυκνή ενεργειακή υποδομή του Κατάρ, η οποία το καθιστά έναν από τους σημαντικότερους κόμβους της παγκόσμιας αγοράς φυσικού αερίου. Στο επίκεντρο βρίσκεται το κοιτάσμα **North Field**, που αποτελεί τη βόρεια προέκταση του γιγαντιαίου κοιτάσματος **South Pars** στο Ιράν και συγκαταλέγεται στα **μεγαλύτερα αποθέματα φυσικού αερίου στον κόσμο**. Η παραγωγή συνδέεται με ένα εκτεταμένο δίκτυο αγωγών, εγκαταστάσεων υγροποίησης LNG και εξαγωγικών τερματικών, με κύριο κόμβο το βιομηχανικό συγκρότημα **Ras Laffan**, από όπου διοχετεύονται μεγάλες ποσότητες υγροποιημένου φυσικού αερίου προς τις διεθνείς αγορές. Παράλληλα, υποθαλάσσιοι αγωγοί όπως ο **Dolphin pipeline** συνδέουν το Κατάρ με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και το Ομάν, ενισχύοντας τον ρόλο του ως **περιφερειακού προμηθευτή ενέργειας**. Η γεωγραφική εγγύτητα με τα Στενά του Ορμούζ και η συγκέντρωση κρίσιμων ενεργειακών υποδομών στην περιοχή σημαίνουν ότι οποιαδήποτε γεωπολιτική ένταση στον Περσικό Κόλπο μπορεί να επηρεάσει άμεσα τις παγκόσμιες ροές φυσικού αερίου και την ενεργειακή ασφάλεια, ιδιαίτερα για αγορές που εξαρτώνται από το LNG της Μέσης Ανατολής.

Ενεργειακές υποδομές στον Περσικό Κόλπο και γεωπολιτικός κίνδυνος

Ο χάρτης αναδεικνύει τη **μεγάλη συγκέντρωση πετρελαϊκών και ενεργειακών εγκαταστάσεων στον Περσικό Κόλπο**, σε μια από τις σημαντικότερες ενεργειακές περιοχές του πλανήτη. Στις ακτές της Σαουδικής Αραβίας, του **Κουβέιτ**, του **Κατάρ** και των **Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων** βρίσκονται μεγάλα **δυλιστήρια, τερματικοί σταθμοί εξαγωγών και εγκαταστάσεις φυσικού αερίου**, οι οποίες αποτελούν **κρίσιμους κόμβους** για την τροφοδοσία των διεθνών αγορών. Η εγγύτητα αυτών των υποδομών με το Στενό του Ορμούζ - ένα από τα σημαντικότερα ενεργειακά «στενά» του κόσμου - καθιστά την περιοχή ιδιαίτερα ευάλωτη σε γεωπολιτικές εντάσεις. Οι πρόσφατες επιθέσεις και ζημιές σε ενεργειακές εγκαταστάσεις υπογραμμίζουν τον κίνδυνο διακοπών στην παραγωγή και στις εξαγωγές, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει σημαντικές διακυμάνσεις στις διεθνείς τιμές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, ακόμη και περιορισμένες στρατιωτικές ενέργειες μπορούν να έχουν δυσανάλογες επιπτώσεις στην παγκόσμια ενεργειακή αγορά και κατ' επέκταση στο διεθνές εμπόριο και στην οικονομική σταθερότητα.

Διεθνείς τιμές ενεργειακών προϊόντων

Προϊόν	Ημ/νία	Τιμή	Μεταβολή ημέρας	Ετήσια τάση	Μονάδα
Brent	4/3/2026	\$8,216	▲ ~+2,38%	▲ ~+23%	/βαρέλι
WTI Crude Oil	4/3/2026	\$7,466	▲ ~+2,1%	▲ ~+18%	/βαρέλι
Λιθάνθρακας	4/3/2026	\$13,800	▲ ~+0,5%	▼ ~-10%	/ton
Φυσικό Αέριο (TTF)	4/3/2026	\$46,885	▲ ~+4,0%	▼ ~-30%	/MWh
Δικαιώματα Εκπομπών	4/3/2026	€71,520	▼ ~-0,6%	▼ ~-5%	/ton

Πηγή: Πηγή: FT_Energia.gr, 2026

Τιμές Ενέργειας στην Ελλάδα

Προϊόν	Στάδιο αγοράς	Ημερομηνία	Τιμή	Μονάδα
Αμόλυβδη Βενζίνη (Μ.Ο. Αττικής)	Λιανική	2/3/2026	€1,757	/lt
Αμόλυβδη Βενζίνη 95 RON	Εκ Διυλιστηρίου	3/3/2026	€1.257,456	/m ³
Αμόλυβδη Βενζίνη 100 RON	Εκ Διυλιστηρίου	3/3/2026	€1.325,371	/m ³
Diesel Κίνησης 10 PPM	Εκ Διυλιστηρίου	3/3/2026	€1.089,926	/m ³
Πετρέλαιο Θέρμανσης	Εκ Διυλιστηρίου	3/3/2026	€847,632	/m ³
Υγραέριο Κίνησης	Εκ Διυλιστηρίου	3/3/2026	€1.321,830	/m ³
Ηλεκτρισμός (ΟΤΣ – ΕΧΕ)	Χονδρική αγορά	4/3/2026	€102,04	/MWh

Πηγή: FT_Energia.gr, 2026

Οι αγορές ενέργειας εμφανίζουν εκ νέου ανοδικές πιέσεις εν μέσω αυξανόμενων γεωπολιτικών εντάσεων στη Μέση Ανατολή. Οι τιμές του Brent κινούνται προς τα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων μηνών, αντανακλώντας το αυξημένο γεωπολιτικό risk premium. Παράλληλα, οι τιμές των διυλισμένων προϊόντων, όπως η βενζίνη και το diesel, καταγράφουν ηπιότερες αλλά σταθερές αυξήσεις, γεγονός που υποδηλώνει ότι μέρος των πιέσεων στο ενεργειακό κόστος αρχίζει να μεταφέρεται και προς την τελική κατανάλωση.

Πλαίσιο Ανάλυσης 1: Τι σημαίνουν τα σενάρια ειδικά για το διεθνές εμπόριο

Ναυτιλία

Το «αόρατο σοκ» που εμφανίζεται πρώτο είναι η διαταραχή της εφοδιαστικής αλυσίδας. Ακόμη και χωρίς επίσημο αποκλεισμό θαλάσσιων διαδρομών, ένας πόλεμος μπορεί να προκαλέσει μια άτυπη «παύση λειτουργίας» του εμπορίου, καθώς αυξάνονται τα ασφάλιστρα πολεμικού κινδύνου, ακυρώνονται δρομολόγια και αποφεύγονται ορισμένες διελεύσεις (ING Think, 2026). Σε περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας, πολλοί πλοιοκτήτες προτιμούν να καθυστερήσουν ή να εκτρέψουν τα πλοία τους, γεγονός που αυξάνει σημαντικά τον χρόνο μεταφοράς και το κόστος μεταφορών. Στην πράξη, αυτό λειτουργεί σαν ένας έμμεσος «φόρος» στο εμπόριο, καθώς αυξάνει το τελικό κόστος εισαγωγής των προϊόντων, μειώνει τα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων και διαταράσσει τις αλυσίδες εφοδιασμού τύπου Just-in-Time που βασίζονται σε ακριβείς χρόνους παράδοσης.

Ενέργεια

Η παγκόσμια τιμή, άρα παγκόσμιο trade shock Η Ευρώπη δεν είναι «μονωμένη» από σοκ στον Κόλπο γιατί οι αγορές πετρελαίου/LNG είναι διεθνείς (Bruegel, 2026). Το ισχυρότερο ευρωπαϊκό κανάλι είναι το LNG. Αν περιοριστούν τα φορτία από Κατάρ/ΗΑΕ ή «σφίξει» η spot αγορά, η Ευρώπη ανταγωνίζεται την Ασία για ευέλικτα cargoes, ανεβάζοντας TTF και κόστος ρεύματος/βιομηχανίας (Bruegel, 2026).

Μακροοικονομικό Περιβάλλον

Σε μέτρια διαταραχή, η εκτίμηση είναι ότι το παγκόσμιο ΑΕΠ θα δεχθεί περιορισμένο πλήγμα (-0,1 π.μ.) και ο πληθωρισμός ΗΠΑ/EZ αυξάνει κατά +0,3-0,4 π.μ. κατά μέσο όρο το 2026 - επίδραση που δεν αλλάζει δραστικά τη νομισματική πολιτική (Oxford Economics, 2026).

Σε παρατεταμένη/ευρεία κρίση, το πρόβλημα γίνεται διπλό, ένα σοκ στην προσφορά (supply shock) και ένα σοκ εμπιστοσύνης (confidence shock) (ING Think, 2026). Αυτό τείνει να μειώνει τους όγκους του διεθνούς εμπορίου (trade volumes), να αυξάνει κόστος χρηματοδότησης εμπορίου (trade finance), και να ενισχύει προστατευτικές στρατηγικές διαχείρισης αποθεμάτων, με μετάβαση από τα μοντέλα “just in time” σε πιο προληπτικές λογικές “just in case”.

Ευρωπαϊκή Ένωση: «διπλό σοκ» (ενέργεια & εμπορική αβεβαιότητα). Το Ινστιτούτο Μελετών Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUISS) τονίζει ότι πέρα από την ενέργεια, διακυβεύεται η ελευθερία ναυσιπλοΐας και ευρύτερα στρατηγικά προϊόντα/εφοδιαστικές ροές (π.χ. λιπάσματα) που κινούνται από και προς όλες της χώρες της Ε.Ε. (EUISS, 2026). Αυτό μεταφράζεται σε υψηλότερα κόστη εισαγωγών, πιθανή αναζωπύρωση πιέσεων σε τιμές τροφίμων και μεγαλύτερο κόστος λειτουργίας για βιομηχανία και λιανικό εμπόριο.

Η εξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο

Europe's remaining Russian gas, LNG importers

Source: S&P Global Energy

Ο χάρτης αποτυπώνει τις βασικές διαδρομές μέσω των οποίων το ρωσικό φυσικό αέριο εξακολουθεί να φθάνει στην Ευρώπη, παρά τη σημαντική μείωση των ροών μετά το 2022. Η προμήθεια πραγματοποιείται πλέον κυρίως μέσω εισαγωγών υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) από ρωσικά έργα, που καταλήγουν σε ευρωπαϊκούς τερματικούς σταθμούς στη δυτική και βόρεια Ευρώπη, καθώς και μέσω αγωγών που διέρχονται από την περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και της Τουρκίας. Ορισμένες χώρες της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης εξακολουθούν να λαμβάνουν ρωσικό αέριο μέσω ενδιάμεσων εμπορικών διαδρομών, γεγονός που αναδεικνύει την πολυπλοκότητα της ενεργειακής μετάβασης της Ευρώπης. Παρά τις προσπάθειες διαφοροποίησης των προμηθειών, η ενεργειακή αρχιτεκτονική της ηπείρου παραμένει σε μεταβατική φάση, όπου η γεωπολιτική αστάθεια και οι διαταραχές στις διεθνείς ενεργειακές αγορές μπορούν να επηρεάσουν άμεσα την ενεργειακή ασφάλεια και το κόστος ενέργειας για τις ευρωπαϊκές οικονομίες.

Φλας Μπακ

Από την πετρελαϊκή κρίση του 1973 στις σημερινές γεωπολιτικές αναταράξεις

Ο Paul Krugman υπενθυμίζει ότι η σύγχρονη ανησυχία για την παγκόσμια αγορά πετρελαίου έχει έντονα ιστορικά προηγούμενα. Τον **Οκτώβριο του 1973**, κατά τη διάρκεια του **πολέμου του Γιομ Κιπούρ**, η **Αίγυπτος** και η **Συρία** εξαπέλυσαν αιφνιδιαστική επίθεση εναντίον του **Ισραήλ**. Μετά την υποστήριξη που παρείχαν οι **Ηνωμένες Πολιτείες** στο Ισραήλ, οι αραβικές χώρες παραγωγής πετρελαίου επέβαλαν **εμπάργκο** στις **εξαγωγές** προς τις ΗΠΑ και άλλους συμμάχους τους. Το γεγονός αυτό προκάλεσε την πρώτη μεγάλη πετρελαϊκή κρίση της μεταπολεμικής περιόδου, με εκτίναξη των τιμών ενέργειας, έντονο πληθωρισμό και σοβαρές αναταράξεις στις δυτικές οικονομίες. **Σχεδόν πέντε δεκαετίες αργότερα**, ένας νέος πόλεμος στη Μέση Ανατολή δημιουργεί εκ νέου ανησυχίες για πιθανή **διαταραχή της παγκόσμιας προσφοράς πετρελαίου**. Οι **αναλυτές εμφανίζονται διχασμένοι**, καθώς οι ειδικοί της ενεργειακής αγοράς προειδοποιούν ότι ένα παρατεταμένο κλείσιμο των Στενών του Ορμούζ θα μπορούσε να προκαλέσει μια από τις μεγαλύτερες διαταραχές στις διεθνείς ενεργειακές ροές από τη δεκαετία του 1970, ακόμη μεγαλύτερη και από εκείνες που ακολούθησαν την Ιρανική Επανάσταση του 1979. Αντίθετα, αρκετοί μακροοικονομολόγοι εμφανίζονται πιο συγκρατημένοι, υποστηρίζοντας ότι οι σύγχρονες οικονομίες είναι σήμερα λιγότερο εξαρτημένες από το πετρέλαιο και συνεπώς λιγότερο ευάλωτες σε έναν πληθωριστικό φαύλο κύκλο που θα προκαλούνταν από ένα ενεργειακό σοκ. Το βασικό συμπέρασμα του Krugman είναι ότι, παρότι οι σημερινές οικονομίες έχουν γίνει πιο ανθεκτικές σε σχέση με τη δεκαετία του 1970, η ιστορική εμπειρία των πετρελαϊκών κρίσεων παραμένει κρίσιμη για την κατανόηση των κινδύνων που μπορεί να δημιουργήσει μια μεγάλη γεωπολιτική σύγκρουση στη Μέση Ανατολή για την παγκόσμια οικονομία.

Πηγή: [Krugman, 2026](#)

Πλαίσιο Ανάλυσης 2: Ο πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας ως πολλαπλασιαστής κινδύνου για την ενεργειακή επίδραση της κρίσης στη Μέση Ανατολή

Η ενεργειακή επίδραση της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή δεν μπορεί να κατανοηθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη η προηγούμενη ενεργειακή κρίση που προκάλεσε ο πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία το 2022 οδήγησε σε αναδιάρθρωση των ενεργειακών ροών προς την Ευρώπη και αύξηση τη σημασία των παγκόσμιων αγορών LNG και πετρελαίου.

Πριν το 2022, η Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από τη Ρωσία για την προμήθεια φυσικού αερίου, με περίπου 40% των εισαγωγών φυσικού αερίου να προέρχονται από ρωσικούς αγωγούς. Μετά την εισβολή και τις κυρώσεις, η Ευρώπη αναγκάστηκε να μειώσει δραστικά την εξάρτησή της από το ρωσικό αέριο και να στραφεί σε εναλλακτικές πηγές ενέργειας, κυρίως υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG) από τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Κατάρ και άλλους παραγωγούς.

Αυτή η μετάβαση είχε **δύο σημαντικές συνέπειες:**

Πρώτον, η Ευρώπη έγινε πιο εξαρτημένη από τις παγκόσμιες αγορές LNG, όπου οι τιμές καθορίζονται από τον ανταγωνισμό μεταξύ Ευρώπης και Ασίας.

Δεύτερον, η ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης συνδέθηκε περισσότερο με τις θαλάσσιες διαδρομές της Μέσης Ανατολής, ιδιαίτερα με τα Στενά του Ορμούζ, μέσω των οποίων διέρχεται σημαντικό μέρος του παγκόσμιου εμπορίου LNG.

Κατά συνέπεια, η σημερινή κρίση στη Μέση Ανατολή επηρεάζει μια ήδη ευάλωτη ενεργειακή αγορά. Εάν οι ροές LNG από τον Περσικό Κόλπο διαταραχθούν, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αναγκαστεί να ανταγωνιστεί την Ασία για διαθέσιμα φορτία φυσικού αερίου στην παγκόσμια αγορά, κάτι που είχε ήδη συμβεί κατά την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2021-2023.

Πλαίσιο Ανάλυσης 3: Άξονας Ιράν- Ρωσία

Επιπτώσεις για την ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ Ρωσίας και Ιράν αποτελεί έναν νέο παράγοντα αστάθειας για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και το γεωπολιτικό περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συνεργασία αυτή έχει εξελιχθεί από περιορισμένη στρατιωτική υποστήριξη σε βαθύτερη στρατηγική σύγκλιση που επηρεάζει τόσο τον πόλεμο στην Ουκρανία όσο και την ισορροπία ισχύος στη Μέση Ανατολή.

Βασικές διαστάσεις της συνεργασίας

- **Στρατιωτική υποστήριξη στη Ρωσία.** Το Ιράν έχει προμηθεύσει τη Ρωσία με μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones) που χρησιμοποιούνται στον πόλεμο στην Ουκρανία, ενώ έχει συμβάλει και στη δημιουργία παραγωγικής δυναμικότητας στο ρωσικό έδαφος.
- **Μεταφορά προηγμένης στρατιωτικής τεχνολογίας.** Διαπραγματεύσεις μεταξύ Μόσχας και Τεχεράνης περιλαμβάνουν τη μεταφορά τεχνολογίας κινητήρων για πυραύλους cruise μεγάλης εμβέλειας, γεγονός που θα μπορούσε να ενισχύσει σημαντικά τις ιρανικές στρατιωτικές δυνατότητες.
- **Στρατηγική σύγκλιση αναθεωρητικών δυνάμεων.** Η συνεργασία μεταξύ Ρωσίας και Ιράν εντάσσεται σε μια ευρύτερη προσπάθεια δημιουργίας γεωπολιτικών συμμαχιών που αμφισβητούν τη δυτική επιρροή.
- **Ενεργειακές και θαλάσσιες πιέσεις προς την Ευρώπη.** Η ένταση στα Στενά του Ορμούζ και η χρήση ενεργειακών διαδρομών ως εργαλείου γεωπολιτικής πίεσης αυξάνει την ευαλωτότητα των ευρωπαϊκών αγορών ενέργειας.
- **Ευρωπαϊκές επιλογές πολιτικής.** Η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να εξετάσει μια πιο συνεκτική στρατηγική που θα συνδυάζει κυρώσεις, ενίσχυση της αποτρεπτικής ικανότητας και διπλωματικές πρωτοβουλίες για τη διαχείριση των κινδύνων.

Συμπερασματικά, η εμβάθυνση της συνεργασίας Ρωσίας-Ιράν συνδέει άμεσα την κρίση στη Μέση Ανατολή με τον πόλεμο στην Ουκρανία και δημιουργεί νέες προκλήσεις για την ευρωπαϊκή ασφάλεια, τις ενεργειακές αγορές και τη γεωπολιτική ισορροπία στην ευρύτερη περιοχή.

Πηγή: [Euroatciv, 2026](#)

Πλαίσιο Ανάλυσης 4: Πώς η κρίση στο Ιράν επηρεάζει τη γεωοικονομική στρατηγική της Κίνας

Η σύγκρουση ΗΠΑ και Ισραήλ με το Ιράν δημιουργεί σημαντικές αβεβαιότητες για την ενεργειακή ασφάλεια της Κίνας και τις εναλλακτικές εμπορικές διαδρομές που έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια στο πλαίσιο της γεωοικονομικής της στρατηγικής.

Σημαντική εξάρτηση της Κίνας από ιρανικό πετρέλαιο. Η Κίνα εισάγει περίπου 13% του πετρελαίου της από το Ιράν, συχνά σε χαμηλότερες τιμές και μέσω μηχανισμών που παρακάμπτουν τις αμερικανικές κυρώσεις.

Ενίσχυση του ρόλου του κινεζικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι περισσότερες συναλλαγές για το ιρανικό πετρέλαιο πραγματοποιούνται σε renminbi μέσω του συστήματος Cross-Border Interbank Payment System (CIPS), ενισχύοντας τη διεθνοποίηση του κινεζικού νομίσματος και μειώνοντας τη χρήση του δολαρίου.

Στρατηγικός ρόλος του Ιράν στους εμπορικούς διαδρόμους της Κίνας. Το Ιράν αποτελεί κρίσιμο κόμβο για εναλλακτικές ενεργειακές και εμπορικές διαδρομές της Κίνας, ιδιαίτερα μέσω του China–Pakistan Economic Corridor και του λιμανιού Gwadar στο Πακιστάν.

Κίνδυνοι για τα σχέδια ενεργειακής διαφοροποίησης. Η αστάθεια στο Ιράν θέτει σε κίνδυνο έργα όπως η επέκταση του αγωγού Ιράν–Πακιστάν ή οι εξαγωγές πετρελαίου από το λιμάνι Jask, τα οποία θα μπορούσαν να μειώσουν την εξάρτηση της Κίνας από τα Στενά της Μαλάκκας.

Διπλωματικές επιπτώσεις για την Κίνα. Το Ιράν αποτελεί σημαντικό στοιχείο της κινεζικής επιρροής στη Μέση Ανατολή και στον «Παγκόσμιο Νότο», ιδιαίτερα μετά την ένταξή του στους οργανισμούς SCO και BRICS.

Πιθανά γεωπολιτικά οφέλη για το Πεκίνο. Εάν η αμερικανική στρατιωτική επιχείρηση αποδειχθεί παρατεταμένη ή αποσταθεροποιητική, η Κίνα θα μπορούσε να ενισχύσει τη διεθνή της θέση παρουσιάζοντας τις ΗΠΑ ως παράγοντα γεωπολιτικής αστάθειας και να επιδιώξει ανταλλάγματα σε άλλα μέτωπα, όπως η Ταϊβάν.

Συμπερασματικά, η κρίση στο Ιράν δημιουργεί βραχυπρόθεσμους κινδύνους για την ενεργειακή ασφάλεια της Κίνας, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αναδιαμορφώσει τις ισορροπίες στον γεωοικονομικό ανταγωνισμό ΗΠΑ–Κίνας και στις παγκόσμιες εμπορικές διαδρομές.

Πηγή: Euroatciv, 2026

Η επίδραση του πολέμου στο λιανικό εμπόριο: ενεργειακό σοκ, πληθωρισμός και συγκεντροποίηση της αγοράς

Η κλιμάκωση της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στο διεθνές λιανικό εμπόριο, επηρεάζοντας τις **αλυσίδες εφοδιασμού**, το **ενεργειακό κόστος** και τη **λειτουργία των αγορών**. Οι γεωπολιτικές εντάσεις στην περιοχή επηρεάζουν **κρίσιμες εμπορικές διαδρομές** και αυξάνουν την αβεβαιότητα στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, δημιουργώντας πιέσεις που μεταφέρονται γρήγορα από την ενέργεια στις μεταφορές, στην παραγωγή και τελικά στις τιμές των προϊόντων.

Ένας από τους βασικούς μηχανισμούς μετάδοσης των επιπτώσεων είναι η **διαταραχή των θαλάσσιων εμπορικών διαδρομών**, καθώς τα Στενά του Ορμούζ αποτελούν μία από τις σημαντικότερες αρτηρίες του παγκόσμιου εμπορίου και της μεταφοράς ενέργειας. Σε συνθήκες σύγκρουσης, οι ναυτιλιακές εταιρείες συχνά, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, αναγκάζονται να τροποποιούν τα δρομολόγια τους ή να επιλέγουν μεγαλύτερες διαδρομές για λόγους ασφάλειας, γεγονός που μπορεί να **αυξήσει τον χρόνο μεταφοράς έως και κατά δύο με τρεις εβδομάδες και να επιβαρύνει σημαντικά το κόστος logistics** για τις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου (Forbes, 2026). Οι καθυστερήσεις αυτές επηρεάζουν ιδιαίτερα τις επιχειρήσεις που εξαρτώνται από **διεθνείς προμηθευτές**, δημιουργώντας πιέσεις στη διαχείριση αποθεμάτων και στον προγραμματισμό της προσφοράς προϊόντων. Παράλληλα, η σύγκρουση μπορεί να οδηγήσει σε ένα **νέο ενεργειακό σοκ**. Η αύξηση των τιμών πετρελαίου και φυσικού αερίου **ενισχύει τον πληθωρισμό και αυξάνει το κόστος παραγωγής, μεταφοράς και διανομής των προϊόντων**. Παρότι ορισμένες εκτιμήσεις υποστηρίζουν ότι η παγκόσμια αγορά ενέργειας διαθέτει προς το παρόν επαρκή αποθέματα, αρκετοί αναλυτές επισημαίνουν ότι μια παρατεταμένη διαταραχή στην περιοχή θα μπορούσε να οδηγήσει τις τιμές πετρελαίου πάνω από τα 100 δολάρια ανά βαρέλι, προκαλώντας ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις, ιδιαίτερα στις ευρωπαϊκές οικονομίες που παραμένουν πιο εξαρτημένες από τις εισαγωγές ενέργειας (in.gr, 2026).

Οι **πληθωριστικές** αυτές πιέσεις έχουν άμεσες επιπτώσεις στη λειτουργία του λιανικού εμπορίου. Από τη μία πλευρά, η αύξηση του κόστους ενέργειας και μεταφορών αυξάνει τα **λειτουργικά έξοδα** των επιχειρήσεων και **μειώνει τα περιθώρια κέρδους**. Από την άλλη πλευρά, η άνοδος των τιμών βασικών αγαθών **περιορίζει το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών**, οδηγώντας σε **μείωση της καταναλωτικής ζήτησης** για μη βασικά προϊόντα. Οι **διαταραχές στις αγορές λιπασμάτων και αγροτικών εισροών** επιβαρύνουν επιπλέον το **κόστος παραγωγής τροφίμων**, γεγονός που εντείνει την ανακατανομή της καταναλωτικής δαπάνης προς τα βασικά αγαθά (ISM World, 2026; Financial Times, 2026). Ωστόσο, οι **διεθνείς** αυτές πιέσεις δεν επηρεάζουν όλες τις επιχειρήσεις με τον ίδιο τρόπο. Οι **μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες λιανικού εμπορίου** διαθέτουν **μεγαλύτερη δυνατότητα απορρόφησης των αυξήσεων κόστους, πρόσβαση σε διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές και πιο ανθεκτικά δίκτυα εφοδιασμού**. Αντίθετα, οι **μικρότερες επιχειρήσεις** αντιμετωπίζουν **μεγαλύτερη δυσκολία προσαρμογής στις αυξήσεις του κόστους και στις διακυμάνσεις της ζήτησης**. Ως αποτέλεσμα, τέτοιου είδους κρίσεις μπορούν να επιταχύνουν **διαδικασίες συγκεντροποίησης της αγοράς, ενισχύοντας τη θέση των μεγαλύτερων επιχειρήσεων εις βάρος των μικρότερων**. Παράλληλα, σε περιόδους αυξημένης αβεβαιότητας και πληθωριστικών πιέσεων, δεν αποκλείεται να εμφανιστούν και **φαινόμενα κερδοσκοπίας ή υπερβολικής αύξησης τιμών** σε ορισμένα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας, ιδίως σε αγορές με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Τα φαινόμενα αυτά μπορούν να ενισχύσουν τον λεγόμενο «**πληθωρισμό κερδών**», όπου μέρος της αύξησης των τιμών δεν συνδέεται μόνο με την άνοδο του κόστους αλλά και με τη δυνατότητα ορισμένων επιχειρήσεων να εκμεταλλεύονται την περιορισμένη ανταγωνιστική πίεση.

Πλαίσιο Ανάλυσης 5: Επιπτώσεις της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή στο διεθνές λιανικό εμπόριο

Η κλιμάκωση της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή έχει ήδη αρχίσει να επηρεάζει τη λειτουργία του διεθνούς λιανικού εμπορίου στην περιοχή, καθώς μεγάλοι διεθνείς όμιλοι προχωρούν σε **προσωρινό κλείσιμο καταστημάτων και αναστολή δραστηριοτήτων σε βασικούς εμπορικούς κόμβους**. Σύμφωνα με δημοσιεύματα διεθνών μέσων, **αρκετές πολυεθνικές εταιρείες λιανικής και πολυτελών ειδών έχουν περιορίσει τη λειτουργία τους σε χώρες του Κόλπου**, κυρίως λόγω ζητημάτων ασφάλειας, ακυρώσεων πτήσεων και σημαντικής μείωσης της επισκεψιμότητας σε εμπορικά κέντρα (Reuters, 2026). Η περιοχή της Μέσης Ανατολής αποτελεί έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους προορισμούς για το **luxury retail** και σημαντικό κόμβο αγορών για διεθνείς τουρίστες, γεγονός που καθιστά τη μείωση της κινητικότητας και της καταναλωτικής δραστηριότητας ιδιαίτερα κρίσιμη για τις επιχειρήσεις του κλάδου.

Παράλληλα, οι επιχειρήσεις λιανικής αντιμετωπίζουν επιχειρησιακές προκλήσεις που σχετίζονται με την **ασφάλεια των εργαζομένων, τη λειτουργία των καταστημάτων και τη συνέχιση των logistics**. Ορισμένες εταιρείες έχουν επιλέξει να διατηρήσουν περιορισμένη λειτουργία με μειωμένο προσωπικό ή να αφήσουν τα καταστήματα ανοικτά σε εθελοντική βάση, ενώ άλλες έχουν κλείσει προσωρινά καταστήματα ή έχουν παγώσει επιχειρηματικά ταξίδια και επενδυτικά σχέδια στην περιοχή (Retail Gazette, 2026). Παράλληλα, η μείωση των αεροπορικών συνδέσεων και η γενικότερη αβεβαιότητα έχουν οδηγήσει σε **πτώση της επισκεψιμότητας** στα εμπορικά κέντρα και στα σημεία λιανικής πώλησης, ιδιαίτερα σε αγορές όπως το Ντουμπάι, που λειτουργούν ως διεθνείς κόμβοι κατανάλωσης (Glossy, 2026).

Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν κυρίως τον **κλάδο της μόδας και των ειδών πολυτελείας**, όπου η κατανάλωση συνδέεται στενά με τον **τουρισμό**, τη διεθνή κινητικότητα και το αγοραστικό περιβάλλον των **μεγάλων αστικών κέντρων**. Ταυτόχρονα, οι **διαταραχές στις μεταφορές και στις εφοδιαστικές αλυσίδες** δημιουργούν πρόσθετες πιέσεις στη διανομή προϊόντων και στη λειτουργία των επιχειρήσεων, ακόμη και όταν οι ίδιες οι υποδομές λιανικής δεν έχουν πληγεί άμεσα (Arab News, 2026). Συνολικά, η εικόνα που διαμορφώνεται δείχνει ότι η γεωπολιτική αστάθεια επηρεάζει το λιανικό εμπόριο όχι μόνο μέσω της ασφάλειας και της λειτουργίας των καταστημάτων, αλλά και μέσω της μείωσης της ζήτησης, της κινητικότητας των καταναλωτών και της αυξημένης επιχειρησιακής αβεβαιότητας, παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την πορεία του κλάδου σε περιφερειακό αλλά και διεθνές επίπεδο.

Ειδική εστίαση: Ελλάδα και ΜμΕ του εμπορίου

Για την ελληνική οικονομία, και ιδιαίτερα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του εμπορίου, οι επιπτώσεις μιας παρατεταμένης γεωπολιτικής έντασης δεν περιορίζονται στις διεθνείς τιμές ενέργειας, αλλά μεταφέρονται άμεσα στο πραγματικό κόστος προμηθειών. Η **άνοδος των τιμών της ενέργειας, των ναύλων και των γενικότερων επιβαρύνσεων μεταφοράς συμπίεζει τα περιθώρια στο λιανικό εμπόριο, το χονδρεμπόριο και την εφοδιαστική αλυσίδα**, ιδίως στους κλάδους των τροφίμων, των βασικών αγαθών και των προϊόντων με υψηλή μεταφορική επιβάρυνση.

Παράλληλα, **αυξάνονται οι ανάγκες κεφαλαίων κίνησης των επιχειρήσεων**, καθώς το ίδιο απόθεμα κοστίζει περισσότερο για να αγοραστεί και να φθάσει στην αγορά. Η αυξημένη μεταβλητότητα των τιμών εντείνει επίσης τους κινδύνους ανατιμολόγησης σε παραγγελίες με μεγάλο χρόνο παράδοσης, γεγονός που μπορεί να επιβαρύνει τη χρηματοδότηση του εμπορίου και να δημιουργήσει πρόσθετες πιέσεις στη ρευστότητα των μικρότερων επιχειρήσεων.

Τέλος, όσο παρατείνεται η κρίση, τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος το αρχικό ενεργειακό σοκ να μετατραπεί **σε πιο επίμονη πληθωριστική πίεση**, μέσω της σταδιακής μετακύλισης των αυξήσεων στις τελικές τιμές καταναλωτή και της υποχώρησης της εμπιστοσύνης στην αγορά. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, οι μικρότερες επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν δυσανάλογα μεγαλύτερες πιέσεις σε σχέση με μεγαλύτερους οργανωμένους ομίλους, γεγονός που μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τις τάσεις συγκέντρωσης της αγοράς.

Συμπερασματικά...

Παρά όλες **διαφορετικές εκτιμήσεις ως προς το μέγεθος του οικονομικού σοκ**, η διεθνής βιβλιογραφία συγκλίνει στο ότι οι επιπτώσεις της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή στην παγκόσμια οικονομία μεταδίδονται κυρίως μέσω των ενεργειακών αγορών, της ασφάλειας και του κόστους των θαλάσσιων μεταφορών και της αύξησης της γεωπολιτικής αβεβαιότητας (ING Think, 2026; Bruegel, 2026; EUISS, 2026; OxfordEconomics, 2026). Ειδικότερα, σε όλα τις αναλύσεις (EUISS, FT, ING, Bruegel, Oxford Economics, Reuters, Economist) υπάρχει σαφής συμφωνία στα εξής:

- **Ο βασικός οικονομικός κίνδυνος είναι η ενέργεια.** Η διαταραχή στα Στενά του Ορμούζ είναι το κεντρικό σενάριο κινδύνου, επειδή από εκεί περνά, όπως ήδη αναφέραμε περίπου από το 20% της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου και περίπου το 20-25% του παγκόσμιου LNG trade. Άρα το οικονομικό σοκ θα είναι κυρίως ενεργειακό και δευτερευόντως εμπορικό.
- **Η Ευρωζώνη είναι η πιο εκτεθειμένη μεγάλη οικονομία.** Οι αναλύσεις συμφωνούν ότι η Ευρωζώνη είναι πιο ευάλωτη επειδή εισάγει σχεδόν όλο το πετρέλαιο και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από LNG και έχει ήδη ενεργειακό κόστος υψηλότερο από ΗΠΑ και Ασία.
- **Το σοκ στο εμπόριο θα έρθει κυρίως μέσω εφοδιαστική (logistics).** Ακόμη και χωρίς πλήρη αποκλεισμό των Στενών του Ορμούζ αυξάνονται ασφάλιστρα (insurance premiums), καθυστερούν πλοία, αλλάζουν διαδρομές και κλείνουν αεροπορικοί διάδρομοι.
- **Το αποτέλεσμα εξαρτάται από τη διάρκεια του πολέμου.** Όλες οι αναλύσεις χωρίζουν τα σενάρια σε δύο κατηγορίες: short conflict και prolonged regional war.

Επίλογος

Οι πρόσφατες γεωπολιτικές εξελίξεις στη Μέση Ανατολή υπενθυμίζουν με ιδιαίτερα σαφή τρόπο τη στενή διασύνδεση μεταξύ γεωπολιτικής σταθερότητας, ενεργειακών αγορών και παγκόσμιου εμπορίου. Η περιοχή εξακολουθεί να αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους ενεργειακούς κόμβους του πλανήτη, καθώς από εκεί διέρχεται σημαντικό μέρος της παγκόσμιας παραγωγής και μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου. Οι εξελίξεις αυτές καθιστούν τις διεθνείς ενεργειακές αγορές ιδιαίτερα ευαίσθητες σε εντάσεις και συγκρούσεις, οι οποίες μπορούν να μεταδοθούν γρήγορα στις τιμές ενέργειας, στο κόστος μεταφορών και, τελικά, στη λειτουργία των παγκόσμιων εφοδιαστικών αλυσίδων.

Τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στην παρούσα ανάλυση δείχνουν ότι οι διεθνείς αγορές έχουν ήδη αρχίσει να αποτυπώνουν μέρος αυτής της αβεβαιότητας, με τις τιμές του πετρελαίου και των διυλισμένων προϊόντων να καταγράφουν ανοδικές τάσεις. Αν και οι αυξήσεις αυτές παραμένουν μέχρι στιγμής συγκρατημένες σε σχέση με προηγούμενα ενεργειακά σοκ, υποδηλώνουν ότι η γεωπολιτική αστάθεια μπορεί να λειτουργήσει ως παράγοντας επιβάρυνσης για την παγκόσμια οικονομία, ιδιαίτερα όταν συνδυάζεται με άλλες πηγές αβεβαιότητας, όπως οι εμπορικές εντάσεις, οι μεταβολές στη νομισματική πολιτική και οι διαρθρωτικές μεταβολές στην παγκόσμια παραγωγή.

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα για οικονομίες όπως η ελληνική, οι επιπτώσεις μεταδίδονται κυρίως μέσω του ενεργειακού κόστους, των μεταφορών και των παραγωγικών αλυσίδων. Παράλληλα, η αύξηση των τιμών ενέργειας επηρεάζει σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως το λιανικό εμπόριο, την αγροτική παραγωγή, τον τουρισμό και τη ναυτιλία. Ωστόσο, η επίδραση των εξελίξεων αυτών δεν είναι μονοδιάστατη. Ορισμένοι τομείς, όπως η ναυτιλία ή ο τουρισμός σε περιόδους περιφερειακής αστάθειας, ενδέχεται να λειτουργήσουν ως παράγοντες αντιστάθμισης των αρνητικών επιπτώσεων.

Συνολικά, η εξέλιξη της κατάστασης στη Μέση Ανατολή θα αποτελέσει έναν κρίσιμο παράγοντα για τις διεθνείς αγορές ενέργειας και για τη δυναμική του παγκόσμιου εμπορίου τους επόμενους μήνες. Η παρακολούθηση των ενεργειακών τιμών, των εμπορικών ροών και των γεωπολιτικών εξελίξεων καθίσταται επομένως απαραίτητη για την κατανόηση των οικονομικών επιπτώσεων και για τον σχεδιασμό πολιτικών που θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητα των οικονομιών απέναντι σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς.

Βιβλιογραφία

Arab News. (2026). Global brands shut Middle East stores as conflict causes chaos.

Bruegel. (2026, March 2). How will the Iran conflict hit European energy markets?

Chhaya, S. (2026, March 4). The strait that moves the market: The 2026 Strait of Hormuz crisis and the anatomy of a global energy shock. Atlas Institute for International Affairs. <https://atlasinstitute.org/the-strait-that-moves-the-market-the-2026-strait-of-hormuz-crisis-and-the-anatomy-of-a-global-energy-shock/>

European Union Institute for Security Studies. (2026, March 2). War in the Middle East: What implications for the EU and the world?

Financial Times. (2026). Energy commodities dashboard. Retrieved March 5, 2026, from <https://www.ft.com>

Financial Times. (2026). War disruptions and global fertilizer markets.

Forbes. (2026). Iran conflict disrupts supply chains.

Glossy. (2026). Fashion briefing: As war engulfs the Middle East, fashion brands feel impacts on stores and foot traffic.

ING Think. (2026, March 2). War in the Middle East – implications for markets and macro.

International Energy Agency. (2025). Oil market έκθεση (report). Paris: IEA.

International Monetary Fund. (2025). Primary commodity price system. Washington, DC: IMF.

ISM World. (2026). The impacts of the Iran attack on supply chains and global business.

Krugman, P. (2026). Oil crises, past and possibly future: What the 70s can and can't teach us. Substack. <https://paulkrugman.substack.com>

Krugman, P. (2026). Renewable energy and national security: The wind and the sun don't need to transit the Strait of Hormuz. Substack. <https://paulkrugman.substack.com>

Organization of the Petroleum Exporting Countries. (2025). Annual statistical bulletin. Vienna: OPEC.

Oxford Economics. (2026, March 2). Few economic impacts from Iran conflict outside the GCC.

Retail Gazette. (2026). Gucci, Amazon and global brands shut Middle East stores amid conflict disruption.

Reuters. (2026, March 4). Goldman Sachs raises Q2 Brent oil price forecast by \$10 to \$76 a barrel.

Reuters. (2026, March 4). Hormuz shutdown could force Iraq, Kuwait to curb oil output within days, JP Morgan say

Reuters. (2026). Global brands shut Middle East stores as conflict causes chaos.

Trading Economics. (2026). Crude oil prices: Brent and WTI. Retrieved March 2026, from <https://tradingeconomics.com>

U.S. Energy Information Administration. (2026). Petroleum and other liquids: Spot prices for crude oil. Retrieved from <https://www.eia.gov>

World Bank. (2026). Commodity markets outlook and commodity price data (Pink Sheet). Washington, DC: World Bank.

ΟΡΑΜΑ

Στην ΕΣΕΕ οραματιζόμαστε μια Ελλάδα φιλική προς την επιχειρηματικότητα, μία χώρα που θα αξιοποιεί τα τα στρατηγικά της πλεονεκτήματα προς όφελος όλης της κοινωνίας. Πιστεύουμε ότι η επιχειρηματικότητα μπορεί να αποτελέσει τη μόνη διέξοδο από την κρίση και να οδηγήσει τη χώρα μας σε μία νέα εποχή όπου η ανάπτυξη δεν θα αποτελεί αφηρημένη έννοια, αλλά απτή πραγματικότητα.

Η ΕΣΕΕ συμμετέχει ταυτόχρονα ως πλήρες μέλος στις κορυφαίες ευρωπαϊκές εργοδοτικές οργανώσεις, την **EuroCommerce** που εκπροσωπεί τον κλάδο του εμπορίου και **SMEunited**, που εκπροσωπεί τη βιοτεχνία και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όπως και στη **FIRA**, τη διεθνή ομοσπονδία ενώσεων λιανικού εμπορίου. Η ΕΣΕΕ παρακολουθεί συστηματικά τις ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στον κλάδο του εμπορίου και της επιχειρηματικότητας, και μετέχει με διατύπωση θέσεων, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών εμπορικών και επιχειρηματικών πολιτικών.

